ROZHODNUTIE RADY (SZBP) 2022/2275

z 18. novembra 2022

na podporu vytvorenia medzinárodne uznávaného systému na overovanie riadenia zbraní a munície (AAMVS) s cieľom predchádzať nedovolenému šíreniu

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej článok 28 ods. 1 a článok 31 ods. 1,

so zreteľom na návrh vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku,

keďže:

(1) Rada 19. novembra 2018 prijala stratégiu EÚ proti nedovoleným strelným zbraniam, ručným a ľahkým zbraniam a ich munícii s názvom „Zabezpečenie zbraní, ochrana občanov“ (ďalej len „stratégia EÚ pre RĽZ“). Cieľom stratégie EÚ pre RĽZ má byť usmerňovanie integrovanej, kolektívnej a koordinovanej európskej činnosti zameranej na predchádzanie a zamedzenie nedovolenému nadobúdaniu RĽZ a ich munície teroristami, páchateľmi trestnej činnosti a inými neoprávnenými aktérmi a na podporu spoľahlivosti a zodpovednosti v súvislosti s legálnym obchodovaním so zbraňami.

(2) V stratégii EÚ pre RĽZ sa konštatuje, že slabé zabezpečenie zásob je kľúčovým faktorom, ktorý umožňuje odkláňanie zbraní a munície z legálnych trhov na nelegálne. Európska únia a jej členské štáty sa zaväzujú pomáhať iným krajinám zlepšovať riadenie a zabezpečenie štátnych zásob posilnením vnútroštátnych legislatívnych a administratívnych rámcov a posilnením inštitúcií, ktorými sa regulujú legitímne dodávky a riadenie zásob RĽZ.

(3) Úrad Organizácie Spojených národov pre otázky odzbrojenia (UNODA) vypracoval normy a osvedčené postupy pre riadenie ručných zbraní a munície, najmä medzinárodné technické usmernenia pre muníciu (ďalej len „usmernenia IATG“) a Súbor modulov na vykonávanie kontroly ručných zbraní (MOSAIC), predtým známe ako medzinárodné normy pre kontrolu ručných zbraní (ISACS). Stratégia EÚ pre RĽZ zaväzuje Európsku úniu k podpore a vykonávaniu noriem a osvedčených postupov.

(4) Na tretej konferencii Organizácie Spojených národov (OSN) zameranej na preskúmanie pokroku dosiahnutého pri vykonávaní Akčného programu OSN na predchádzanie nedovolenému obchodovaniu s ručnými a ľahkými zbraňami vo všetkých jeho aspektoch, na boj proti nemu a jeho odstránenie sa 30. júna 2018 prijal výsledný dokument, v ktorom sa štáty opätovne zaviazali predchádzať odkláňaniu ručných a ľahkých zbraní a bojovať proti nemu. Štáty opätovne potvrdili, že znásobia svoje úsilie na zaistenie bezpečného, zabezpečeného a účinného riadenia zásob ručných a ľahkých zbraní, ktoré majú v držbe vlády, najmä v situáciách konfliktov a po konfliktoch. Štáty uznali aj uplatňovanie príslušných medzinárodných noriem pri posilňovaní vykonávania Akčného programu OSN na predchádzanie nedovolenému obchodovaniu s ručnými a ľahkými zbraňami vo všetkých jeho aspektoch, na boj proti nemu a jeho odstránenie.

(5) Valné zhromaždenie OSN prijalo 24. decembra 2021 rezolúciu č. 76/233, ktorou sa zriaďuje otvorená pracovná skupina(OEWG) s cieľom vypracovať súbor politických záväzkov, ktorý bude novým globálnym rámcom na riešenie existujúcich nedostatkov v riadení munície počas celého životného cyklu. Na „Ôsmom bienálnom zasadnutí štátov zameranom na vykonávanie akčného programu OSN“ (ďalej len „BMS8“) v roku 2022 sa vzalo na vedomie zriadenie OEWG.

(6) V Agende OSN 2030 pre udržateľný rozvoj sa potvrdzuje, že boj proti nedovolenému obchodovaniu s ručnými a ľahkými zbraňami je potrebný na dosiahnutie mnohých cieľov udržateľného rozvoja vrátane tých, ktoré sa týkajú mieru, spravodlivosti a silných inštitúcií, znižovania chudoby, hospodárskeho rastu, zdravia, rodovej rovnosti a bezpečných miest. Z tohto dôvodu sa v rámci cieľa udržateľného rozvoja číslo 16.4 všetky štáty zaviazali výrazne obmedziť nedovolené finančné toky a toky zbraní.

(7) Generálny tajomník OSN vo svojom programe pre odzbrojenie s názvom „Zabezpečenie našej spoločnej budúcnosti“, ktorý bol predložený 24. mája 2018, vyzval na riešenie nadmerného hromadenia zbraní a nedovoleného obchodovania s nimi a vyzval na podporu prístupov k riešeniu ručných zbraní na úrovni krajín. Únia sa rozhodla podporiť bod 22 programu: „Zabezpečiť nadmerné a slabo udržiavané zásoby“.

(8) Valné zhromaždenie OSN prijalo 4. decembra 2017 rezolúciu č. 72/55 o problémoch vyplývajúcich z hromadenia nadbytočných zásob konvenčnej munície. Uvedená rezolúcia podporuje iniciatívy na medzinárodnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni, ktoré objasňujú zlepšenie udržateľného riadenia munície, a to aj prostredníctvom vykonávania usmernení IATG.

(9) Ženevské medzinárodné centrum pre humanitárne odmínovanie (ďalej len „centrum GICHD“) prispieva k vypracúvaniu, preskúmavaniu a propagácii medzinárodných noriem pre boj proti mínam a prostredníctvom svojho poradného tímu pre riadenie munície (ďalej len „poradný tím AMAT“) k vypracúvaniu, preskúmavaniu a rozširovaniu usmernení IATG. Poradný tím AMAT vznikol na základe spoločnej iniciatívy medzi centrom GICHD a UNODA v reakcii na naliehavú potrebu podporovať štáty v bezpečnom, zabezpečenom a účinnom riadení munície v súlade s usmerneniami IATG.

(10) Únia skúma možnosť vytvorenia medzinárodne uznávaného systému overovania politiky a praxe v oblasti zbraní a munície na úrovni štátov a koncových používateľov. Rozhodnutie Rady (SZBP) 2020/979 [1]poverila poradný tím AMAT projektom vytvorenia medzinárodne uznávaného systému AAMVS na predchádzanie nedovolenému šíreniu a náhodným výbuchom.

(11) Hoci existujú rôzne medzinárodné normy, usmernenia a osvedčené postupy v oblasti riadenia a bezpečnosti zásob, v súčasnosti neexistuje medzinárodne uznávaná metodika, ktorá by poskytovala záruky týkajúce sa schopnosti tretej krajiny alebo koncových používateľov predchádzať „presmerovaniu“, ako sa uvádza v článku 11 Zmluvy o obchode so zbraňami, v rámci ich zásob zbraní a munície. Medzinárodne uznávaná metodika nezávislého overovania súladu s medzinárodnými normami riadenia zbraní umožní merať vplyv pomoci Únie tretím krajinám v súvislosti s riadením zásob zbraní a podporí tiež posudzovanie rizika v kontexte kontroly vývozu zbraní,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

1. Účelom tohto rozhodnutia je v záujme vykonávania stratégie EÚ pre RĽZ podporiť úsilie o zaistenie bezpečného a zabezpečeného riadenia RĽZ a munície zlepšením rozhodovacích procesov zainteresovaných strán pôsobiacich v oblasti kontroly vývozu a medzinárodnej spolupráce a pomoci.

2. Podľa odseku 1 má toto rozhodnutie tieto ciele:

a) vytvoriť funkčný systém AAMVS, a

b) podporovať úsilie regionálnych organizácií a ich členských štátov v úsilí o rozvoj vlastného systému AAMVS.

3. Podrobný opis projektu je uvedený v prílohe k tomuto rozhodnutiu.

Článok 2

1. Za vykonávanie tohto rozhodnutia zodpovedá vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „VP“).

[1] Rozhodnutie Rady (SZBP) 2020/979 zo 7. júla 2020 na podporu vytvorenia medzinárodne uznávaného systému na overovanie riadenia zbraní a munície podľa otvorených medzinárodných noriem (Ú. v. EÚ L 218, 8.7.2020, s. 1).

2. Technickým vykonávaním projektu uvedeného v článku 1 je poverené Ženevské medzinárodné centrum pre humanitárne odmínovanie (ďalej len „centrum GICHD“) a jeho špecializovaná agentúra – poradný tím pre riadenie munície (ďalej len „poradný tím AMAT“).

3. Centrum GICHD a poradný tím AMAT vykonávajú svoje úlohy pod vedením VP. VP na tento účel uzavrie s centrom GICHD potrebné dojednania.

Článok 3

1. Finančná referenčná suma na vykonávanie projektu, ktorý financuje Únia, je 1 792 690,84 EUR.

2. Výdavky financované z referenčnej sumy stanovenej v odseku 1 sa spravujú v súlade s postupmi a pravidlami, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie.

3. Na riadne spravovanie výdavkov uvedených v odseku 1 dohliada Komisia. Na tento účel uzavrie s centrom GICHD potrebnú dohodu. V tejto dohode sa stanoví, že centrum GICHD musí zabezpečiť viditeľnosť príspevku Únie zodpovedajúcu výške tohto príspevku.

4. Komisia sa usiluje o uzavretie dohody uvedenej v odseku 3 čo najskôr po nadobudnutí účinnosti tohto rozhodnutia. Informuje Radu o všetkých ťažkostiach, ktoré v tomto procese vzniknú, ako aj o dátume uzavretia dohody.

Článok 4

1. VP informuje Radu o vykonávaní tohto rozhodnutia na základe pravidelných opisných správ, ktoré vypracúva centrum GICHD. Uvedené správy tvoria základ pre hodnotenie, ktoré uskutoční Rada.

2. Komisia podáva správy o finančných aspektoch projektu uvedeného v článku 1.

Článok 5

1. Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

2. Toto rozhodnutie stráca účinnosť 36 mesiacov odo dňa uzavretia dohody uvedenej v článku 3 ods. 3 Účinnosť však stratí šesť mesiacov odo dňa nadobudnutia jeho účinnosti, ak sa v tejto lehote žiadna dohoda neuzavrie.

V Bruseli 18. novembra 2022

Za Radu
predseda
M. BEK

PRÍLOHA

PROJEKTOVÝ DOKUMENT

VYTVORENIE MEDZINÁRODNE UZNÁVANÉHO SYSTÉMU NA OVEROVANIE RIADENIA ZBRANÍ A MUNÍCIE (AAMVS) S CIEĽOM PREDCHÁDZAŤ NEDOVOLENÉMU ŠÍRENIU

1. **Kontext**

V prostredí kontroly zbraní panuje čoraz väčšia zhoda, že v kontexte posilňovania opatrení na predchádzanie odkláňaniu v rámci kontroly vývozu zohráva ústrednú úlohu účinné riadenie zásob. V pracovnom dokumente vypracovanom na účely siedmeho zasadnutia Konferencie zmluvných strán (CSP7) Zmluvy o obchodovaní so zbraňami (ATT) vyzvalo predsedníctvo zmluvné strany, aby „zvážili všetky aspekty riadenia zásob pred vydaním vývozného povolenia, ako aj bezpečné a zabezpečené skladovanie po dodaní." Okrem toho – a popri výmene informácií o protiprávnych aktivitách (článok 11 ods. 5 a článok 15 ods. 4) – vyzvalo predsedníctvo „dovážajúce a vyvážajúce štáty, aby sa pred vývozom dohodli na špecifických podmienkach a zárukách vzťahujúcich sa na skladovacie priestory, označovanie alebo kontrolu koncových používateľov." Napokon predsedníctvo CSP7 ako spôsob dosiahnutia súladu s článkom 13 ods. 2 navrhlo, aby zmluvné strany mohli informovať o opatreniach prijatých na účely zvýšenia fyzickej bezpečnosti a zlepšenia riadenia zásob (PSSM) ako kroky na predchádzanie odkláňaniu a jeho riešenie. ([1])

Ako sa opisuje v pracovnom dokumente CSP7, pokiaľ ide o postupy riadenia zásob v tretej krajine, výzvou zostáva poskytovanie záruky. Táto oblasť je technickej povahy a s informáciami sa nakladá ako s veľmi citlivými. To komplikuje úsilie o výmenu informácií. V mnohých odvetviach (v súkromnom aj verejnom sektore) sa na poskytnutie záruk v oblasti účinnosti, bezpečnosti a bezpečnostnej ochrany výrobkov a služieb používa posudzovanie zhody. Posudzovanie zhody poskytuje medzinárodne uznávané metódy na určenie toho, či výrobok alebo služba spĺňa prijaté normy a štandardy. Hoci existujú rôzne medzinárodné normy, usmernenia a osvedčené postupy v oblasti riadenia a bezpečnosti zásob, v súčasnosti neexistuje medzinárodne uznávaná metodika, ktorá by poskytovala záruky týkajúce sa schopnosti tretej krajiny alebo koncových používateľov predchádzať presmerovaniu (článok 11 ods. 1 ATT) v rámci ich zásob zbraní a munície.

Európska únia (EÚ) v tomto kontexte skúma od roku 2020 možnosť vytvorenia medzinárodne uznávaného systému overovania politiky a praxe v oblasti zbraní a munície na úrovni štátov a koncových používateľov. EÚ prijatím rozhodnutia Rady (SZBP) 2020/979, zmeneného rozhodnutím Rady (SZBP) 2021/2075, poverila poradný tím pre riadenie munície (AMAT) Ženevského medzinárodného centra pre humanitárne odmínovanie (GICHD) projektom „Vytvorenie medzinárodne uznávaného systému na overovanie riadenia zbraní a munície (AAMVS) s cieľom predchádzať nedovolenému šíreniu a náhodným výbuchom". Išlo o viacročné úsilie rozdelené do konkrétnych fáz so špecifickými cieľmi a výstupmi.

Cieľom prvej fázy (SZBP 2020/979) bolo preskúmať uskutočniteľnosť vytvorenia medzinárodne uznávaného systému na overovanie postupov riadenia ručných a ľahkých zbraní (RĽZ) a munície. Uskutočniteľnosť systému sa posudzovala v siedmich kategóriách: technické otázky, politické otázky, právne otázky, hospodárske otázky, vojensko-bezpečnostné otázky, otázky bezpečnosti a ochrany spoločnosti a časový harmonogram. Štúdia dospela k záveru, že hoci neexistujú žiadne významné prekážky, ktoré by bránili vytvoreniu takéhoto systému, politická vôľa zainteresovaných strán zúčastniť sa na takomto systéme by v konečnom dôsledku závisela od jeho konečnej podoby. Zainteresované strany sa preto nemohli zaviazať, kým nebudú jasne zodpovedané otázky týkajúce sa konečnej podoby systému.

Cieľom druhej fázy (SZBP 2021/2075) bolo vyvinúť hodnotiaci nástroj, ktorý by slúžil ako základ systému, a vymedziť vhodné možnosti pre systém AAMVS. Vytvoril sa nástroj na sebahodnotenie a preskúmali sa potenciálne možnosti systému overovania. Na konci projektu bol odporučený prístup k vytvoreniu funkčného systému AAMVS.

Čo je to systém AAMVS?

Informácie o všeobecnom stave postupov riadenia zbraní a munície sú predmetom záujmu viacerých zainteresovaných strán, a to tak domácich, ako aj zahraničných. Orgány kontroly vývozu by napríklad mohli posilniť svoje posudzovanie rizika odklonenia, ktoré sa vykonávajú pred udelením vývoznej licencie, a to zlepšením svojej analýzy fázy skladovania po dodaní, zatiaľ čo medzinárodná spolupráca a poskytovanie pomoci môžu lepšie reagovať na potreby na základe analýzy súčasných spôsobilostí.

([1]) Návrh pracovného dokumentu predsedu CSP7: Posilnenie úsilia o odstránenie nedovoleného obchodovania s ručnými a ľahkými zbraňami a zabezpečenie účinného riadenia zásob.

Účelom systému AAMVS je uľahčenie výmeny informácií o schopnosti koncových používateľov udržiavať bezpečné a chránené zásoby. Dosahuje to posúdením štrukturálnych kapacít systému riadenia koncových používateľov na základe medzinárodne uznávaných najlepších postupov, ktoré sa uvádzajú v medzinárodných technických usmerneniach pre muníciu (IATG) a Súbore modulov na vykonávanie kontroly ručných zbraní (MOSAIC).

Ústredným prvkom AAMVS sú nástroje vyvinuté počas vykonávania rozhodnutia Rady (SZBP) 2021/2075. Štandardizované sebahodnotenie, jeden z hlavných výstupov vytvorených počas vykonávania SZBP 2021/2075, poskytuje metodiku, v rámci ktorej sa analyzuje pokročilosť rámca systému riadenia, ako sa vymedzuje v líniách umožňujúcich spôsobilosti uvedených v IATG 01:35. Toto sebahodnotenie je spojené s dokumentom, ktorým pomáha pri výklade výsledkov. Samotný nástroj môže slúžiť ako dvojstranný nástroj výmeny informácií o všeobecnom stave postupov ozbrojených síl v oblasti riadenia zbraní a munície.

Systém AAMVS sa stáva „systémom“, keď sa nástroj bežne používa v rámci celej organizácie na riešenie spoločných potrieb. Z vytvorenia tohto systému by mali najväčší úžitok organizácie zložené z členských štátov, ktoré majú spoločné požiadavky na kontrolu vývozu, dovozné predpisy, ciele v oblasti budovania kapacít alebo potreby monitorovania implementácie nástroja. Výmenu informácií v každom prípade ďalej uľahčuje spoločná platforma. Štandardizované hodnotenie by sa mohlo použiť na riešenie potrieb viacerých zainteresovaných strán. Sebahodnotenie by mohlo byť platné viac rokov, čím by sa umožnilo poskytnutie už schválenej analýzy schváleným zainteresovaným stranám. Tým by sa mohlo znížiť zaťaženie koncového používateľa spojené s podávaním správ a zároveň by sa zvýšila schopnosť úradníkov kontroly vývozu získať počas fázy pred udelením povolenia prístup k informáciám o podmienkach skladovania po dodaní potenciálneho dovážajúceho koncového používateľa.

Systém AAMVS je možné vytvoriť viacerými spôsobmi. To organizácii umožňuje prispôsobiť systém jej špecifickým potrebám. Pre niektoré organizácie môže byť užitočné vytvoriť systém overovania, v rámci ktorého môžu oprávnení používatelia zdieľať jednu štandardizovanú analýzu. Pre iné organizácie môže byť overovanie problematické a preto si zvolia menej špecifické možnosti výmeny informácií. Určenie toho, ktoré prvky sú pre jednotlivé organizácie prijateľné, bude pri vývoji systémov AAMVS kľúčové.

Na základe uvedených výstupov a zistení sa fáza III projektu zameria na ďalší rozvoj systému AAMVS. Prijme sa regionálny prístup k vytváraniu systémov overovania so zameraním na identifikáciu a ďalší rozvoj existujúcich regionálnych organizačných štruktúr a mechanizmov na výmenu informácií a vypracúvanie osobitných metodík a nástrojov na overovanie vnútroštátnych systémov riadenia zbraní a munície (a to aj prostredníctvom vytvorenia nástroja na sebahodnotenie a zodpovedajúcich usmernení na vykonávanie hodnotenia a výklad výsledkov hodnotenia).

2. **Technický prístup**

Cieľom tohto projektu bude vyvinúť nezávislé systémy na overovanie riadenia zbraní a munície (AAMVS) v rámci existujúcich regionálnych organizačných štruktúr. Každý systém bude fungovať nezávisle a bude vychádzať z nástrojov a metodických usmernení vypracovaných počas vykonávania rozhodnutia Rady (SZBP) 2021/2075. Nástroj zahŕňa štandardizovanú metodiku sebahodnotenia prispôsobenú kontextu a normám regiónu, dohodnutý proces overovania alebo bodovania, v rámci ktorého sa môžu využívať odborné znalosti z regiónu na analýzu výsledkov sebahodnotenia, platformu na výmenu informácií zameranú na uľahčenie prenosu určitých informácií oprávneným žiadajúcim orgánom a malý rámec pre riadenie zachovania udržateľnosti systému.

Prostredníctvom realizácie tohto projektu by EÚ navrhla, vyvinula, otestovala a zaviedla prvý regionálny systém AAMVS. Systém AAMVS EÚ by slúžil ako platforma pre členské štáty na výmenu informácií o postupoch riadenia zbraní a munície na základe sebahodnotenia, ktoré vykonajú koncoví používatelia v tretích krajinách, a na prístup k týmto informáciám v štandardizovanom formáte. EÚ by aktívne prispievala k navrhovaniu všetkých prvkov systému, pričom by využívala sieť odborníkov v rámci EÚ a členských štátov EÚ, ktorí by poskytovali poradenstvo týkajúce sa všetkých oblastí návrhu. Za uľahčovanie diskusií so sieťou a za realizáciu návrhu bude zodpovedať centrum GICHD.

Systém EÚ AAMVS by posilnil schopnosť pracovnej skupiny pre nešírenie a vývoz zbraní (podskupina COARM), orgánov členských štátov EÚ na kontrolu vývozu a Európskeho mierového nástroja (EPF) analyzovať riziká koncového používateľa týkajúce sa odklonenia a náhodného výbuchu po dodaní spojené so systémami riadenia zbraní a munície. Tieto informácie by podporili ich posúdenia rizika odklonenia vykonané pred udelením povolenia. Sebahodnotenie AAMVS by mohlo byť užitočné aj pre pracovnú skupinu pre nešírenie a vývoz zbraní (podskupina CONOP) a postupy členských štátov EÚ

v oblasti medzinárodnej pomoci a budovania kapacít tým, že poskytne štandardizované posúdenie, či je rámec pre riadenie zbraní a munície v súlade s medzinárodnými osvedčenými postupmi. Tým by sa podporila identifikácia slabých stránok a potrieb, čím by sa úsilie o budovanie kapacít nasmerovalo tam, kde sú zdroje najviac potrebné.

Týmto projektom sa takisto zvýši povedomie ďalších subregiónov o systéme AAMVS a prínosoch vypracovania štandardizovaného prístupu k posudzovaniu a výmene informácií o postupoch riadenia zbraní a munície. Cieľom tohto zvyšovania povedomia je podporovať ďalšie regionálne organizácie, aby vyvíjali prispôsobené systémy AAMVS a podporovali používanie nástroja sebahodnotenia. Toto úsilie bude vychádzať z informačného úsilia vyvíjaného počas vykonávania rozhodnutí Rady (SZBP) 2020/979 a (SZBP) 2021/2075. Ak v priebehu zvyšovania povedomia požiada regionálna organizácia o podporu pri vývoji systému AAMVS, projekt by mohol presmerovať zdroje na podporu tohto úsilia.

3. **Celkové ciele**

Hlavným cieľom tohto projektu je podporiť úsilie o zaistenie bezpečného a zabezpečeného riadenia RĽZ a munície zlepšením rozhodovacích procesov zainteresovaných strán pôsobiacich v oblasti kontroly vývozu a medzinárodnej spolupráce a pomoci.

Tento cieľ sa dosiahne zvýšením transparentnosti postupov riadenia RĽZ a munície, ktoré uplatňujú koncoví používatelia v tretej krajine. Vďaka väčšej informovanosti o týchto postupoch budú zainteresované strany schopné prijímať lepšie rozhodnutia týkajúce sa schvaľovania transferov a iniciatív zameraných na budovanie kapacít.

V záujme dosiahnutia tohto cieľa bude projekt sledovať tieto hlavné ciele:

1) vytvoriť funkčný systém AAMVS;

2) podporovať úsilie regionálnych organizácií a ich členských štátov o rozvoj vlastného systému AAMVS.

4. **Opis činností**

Cieľ č. 1: vytvoriť funkčný systém AAMVS;

1. rok: konsolidovať rámec systému AAMVS

ČINNOSTI		VÝSTUPY
Zriadiť poradnú sieť EÚ pozostávajúcu zo zainteresovaných strán, ktoré môžu poskytovať vecné a operačné odborné poradenstvo v otázkach politiky a činností EÚ. Títo poradcovia budú vyzvaní, aby počas fázy vývoja systému AAMVS EÚ poskytli vstupné informácie s cieľom zabezpečiť, aby bol systém na účely EÚ vhodný. Projektový tím GICHD bude zodpovedný za vykonávanie ich odporúčaní. Počas roka sa vyvinie úsilie s cieľom usporiadať niekoľkých osobných stretnutí. Účelom poradnej siete je zabezpečiť, aby zainteresované strany EÚ prevzali vedúcu úlohu pri navrhovaní systému, ktorý zodpovedá ich potrebám a pracovným postupom. Poradcovia budú prispievať k vymedzeniu týchto systémových prvkov: — vypracovať pravidlá pre prevádzku systému AAMVS, dohľad nad ním a jeho údržbu; — preskúmať, či sú nástroje sebahodnotenia vhodné a primerané vzhľadom na potreby; — určiť príslušné subjekty na vykonávanie validácie a dohľadu nad vykonávaním systému AAMVS; — určiť druh výmeny informácií, ktorý sa má povoliť na elektronickej platforme a dvojstranne.		Vykonávanie nástrojov EÚ, ktoré sú prispôsobené kritériám EÚ a ktoré schválila EÚ. Vypracovanie rámcového dokumentu pre systém AAMVS EÚ spoločne so stratégiou rozvoja.

Overiť sebahodnotenie a validačnú analýzu. Všeobecné nástroje sebahodnotenia vyvinuté počas vykonávania rozhodnutia Rady (SZBP) 2021/2075 musia preskúmať, prispôsobiť a potvrdiť technickí experti EÚ, aby sa zabezpečilo, že spĺňajú požiadavky zainteresovaných strán EÚ. Vykonať technické overenie nástrojov sebahodnotenia schválených tematickými odborníkmi (riadenie zbraní a munície a kontrola vývozu). Posúdiť požiadavky na dizajn webových stránok na vytvorenie platformy na výmenu informácií. Na základe odporúčaní poradcov EÚ sa v posúdení určia programové požiadavky na vytvorenie želanej webovej platformy.		Začlenenie poznámok a korešpondencie prevzatej z komunikácie s poradnou sieťou EÚ. Zostavenie plánu vývoja webovej platformy, ktorý zahŕňa návrh, vývoj, testovanie a dokončenie.

2. rok: testovanie nástrojov a systémov

ČINNOSTI		**VÝSTUPY**
Testovať nástroje sebahodnotenia v tretích krajinách. Testy budú pozostávať z troch prvkov: — podpora tretích krajín a všetkých aktérov (sprostredkovateľov atď.) zapojených do ich úsilia o dokončenie uspokojivého sebahodnotenia; — posúdenie výziev pri vykonávaní, s ktorými sa stretli všetci aktéri pri dokončovaní hodnotenia, a ich obáv týkajúcich sa výmeny informácií; — vypracovanie hodnotiacej správy, v ktorej sa zdôraznia výzvy a získané poznatky.		Hodnotiaca správa o skúške sebahodnotenia.
Navrhnúť, otestovať a overiť webovú platformu podľa návrhu špecifikácií načrtnutých poradnou sieťou EÚ.		Samostatné školiace materiály na vykonávanie sebahodnotenia a validácie.
Vypracovať školiace materiály a operačné postupy na podporu úsilia o dokončenie sebahodnotenia, štandardizáciu procesu overovania a usmerňovanie mechanizmu dohľadu nad systémom.		Navrhnuté politiky a operačné postupy na vykonávanie validácie a pre mechanizmus dohľadu nad systémom.
Vypracovať rámcové dokumenty pre prevádzku systému AAMVS a dohľad nad ním.		Webová platforma na výmenu informácií v systéme AAMVS.
Aktualizovať poradnú sieť EÚ pre stav vykonávania a diskutovať o výzvach a otázkach, ktoré vyvstanú.		Poznámky pre poradcov EÚ.

Cieľ č. 2: podporovať ďalšie organizácie, aby vyvinuli svoj vlastný regionálny systém AAMVS.

1. rok: zaviesť systém AAMVS v dvoch regionálnych organizáciách; pokračovať v skúmaní prepojení s medzinárodnými nástrojmi

ČINNOSTI	VÝSTUPY
Vykonávať informačné činnosti s dvoma regionálnymi organizáciami a ich členskými štátmi s cieľom podporiť regionálnu koncepciu systému AAMVS. Tieto budú pozostávať až z troch návštev v regióne. Prvé stretnutie s regionálnou organizáciou sa využije na podporu vývoja regionálneho systému AAMVS a v prípade potreby na začatie plánovania ďalších krokov. Druhé stretnutie by zahŕňalo všetky členské štáty EÚ a slúžilo by ako úvod k systému a jeho prínosom. Očakáva sa, že sa uskutočnia nadväzujúce stretnutia, ktoré budú ďalej podporovať a plánovať vytvorenie regionálneho systému AAMVS.	Regionálne organizácie a ich členské štáty získajú povedomie o systéme AAMVS EÚ a výhodách vytvorenia vlastného systému.
Zúčastňovať sa na zasadnutiach regionálnych a medzinárodných nástrojov na kontrolu zbraní. Mohlo by to zahŕňať organizovanie sprievodných podujatí alebo iných podujatí na propagáciu systému AAMVS a rozvoj systému AAMVS EÚ.	

2. a 3. rok: zaviesť systém AAMVS v dvoch regionálnych organizáciách ročne, naďalej ho propagovať na medzinárodnej úrovni

Poznámka: v 2. a 3. roku má projektový plán jednu variáciu v závislosti od výsledku úsilia vynaloženého v predchádzajúcom roku na propagovanie systému AAMVS na regionálnej úrovni. Pôvodný plán je organizovať dve regionálne informačné činnosti za rok podľa formátu opísaného v 1. roku. Ak však regionálna organizácia potvrdí želanie zaviesť systém AAMVS, potom poradný tím pre riadenie munície (AMAT) požiada EÚ o povolenie presmerovať niektoré zdroje na rozvoj systému AAMVS v tom regióne, ktorý systém požaduje. To by viedlo k zníženiu počtu regionálnych organizácií za rok, ale potenciálne by to mohlo viesť k zvýšeniu počtu štátov, ktoré využívajú rámec AAMVS a profitujú z neho.

5. **Agentúra poverená technickým vykonávaním**

Vykonávanie projektu bude viesť Ženevské medzinárodné centrum pre humanitárne odmínovanie (GICHD) prostredníctvom svojej špecializovanej agentúry AMAT. Konkrétne bude AMAT viesť riadenie a vykonávanie všetkých činností tohto projektu a bude niesť zodpovednosť za rozpočet a podávanie správ. Tím agentúry AMAT bol podobne zodpovedný za riadenie a vykonávanie predchádzajúcich činností v rámci rozhodnutí Rady (SZBP) 2020/979 a (SZBP) 2021/2075.

AMAT má v úmysle na podporu rôznych aspektov tohto projektu zapojiť odborných konzultantov. Na podporu vykonávania aspektov projektu sa najmú najmä experti v oblasti vývoja webových stránok, posudzovania zhody a riadenia RĽZ. Títo konzultanti budú vybraní na základe schváleného výberového konania.

6. **Relevantnosť**

Tento projekt vrátane jeho cieľov, činností a výstupov je v súlade s viacerými stratégiami a politickými dohodami Európskej únie.

Stratégia EÚ proti nedovoleným strelným zbraniam, ručným a ľahkým zbraniam a ich munícii z roku 2018 (stratégia pre RĽZ)

Cieľom stratégie pre RĽZ z roku 2018 je „usmerňovať integrovanú, kolektívnu a koordinovanú európsku činnosť zameranú na predchádzanie a zamedzenie nedovolenému nadobúdaniu RĽZ a ich munície… a na podporu spoľahlivosti a zodpovednosti v súvislosti s legálnym obchodovaním so zbraňami“. ([2]) V stratégii pre RĽZ z roku 2018 sa stanovujú konkrétne činnosti týkajúce sa riadenia zásob a EÚ sa zaväzuje podporovať spoluprácu a pomoc pri vykonávaní akčného programu OSN vrátane riadenia zásob; podporovať a zavádzať normy a osvedčené postupy zaobchádzania s ručnými zbraňami (ISACS [teraz MOSAIC]) a muníciou (IATG)).

Systém AAMVS EÚ by prispel k úsiliu EÚ o vykonávanie stratégie pre RĽZ z roku 2018:

— Predchádzanie odkláňaniu a presadzovanie zodpovednosti v rámci legálneho obchodu s RĽZ je deklarovaným cieľom AAMVS. Systém EÚ AAMVS môže podporovať posudzovanie rizika odklonenia vykonávané pred udelením vývozných licencií.

— Systém AAMVS EÚ môže podporovať spoluprácu a pomoc v oblasti riadenia zásob tým, že identifikuje nedostatky v systéme riadenia a slúži ako monitorovací nástroj na sledovanie zmien alebo zlepšení v praxi.

— Metodika sebahodnotenia podporuje vykonávanie MOSAIC a IATG ako noriem, podľa ktorých sa posudzovanie zhody meria.

Akčný plán EÚ na boj proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami na roky 2020 – 2025

V akčnom pláne EÚ na boj proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami na roky 2020 –2025 s cieľom riešiť nedovolené obchodovanie v rámci EÚ a partnerských krajín juhovýchodnej Európy (západný Balkán, Moldavsko a Ukrajina) sa uznáva potreba zvýšiť bezpečnosť zásob v juhovýchodnej Európe a podporuje sa región západného Balkánu. ([3]) Stanovuje sa v ňom zvýšenie bezpečnosti riadenia zásob, presadzovanie právnych predpisov a monitorovanie náležitého súladu s predpismi. ([4]) Okrem toho si činnosť 4.2 vyžaduje podporu lepšieho riadenia zásob v regióne Sahel.

Hoci systém EÚ AAMVS nemá regionálne zameranie, môže podporiť úsilie o identifikáciu štrukturálnych nedostatkov v postupoch riadenia zásob koncového používateľa. Metodika sebahodnotenia je obzvlášť vhodná na určenie nedostatkov v bezpečnostných predpisoch.

Spoločná pozícia EÚ o vývoze zbraní z roku 2008 (spoločná pozícia EÚ) a dobrovoľná používateľská príručka k spoločnej pozícii ([5])

Spoločná pozícia EÚ obsahuje osem kritérií, ktoré vymedzujú štyri súbory rizík, ktoré sú členské štáty povinné považovať za dôvody na zamietnutie vývoznej licencie, a štyri súbory faktorov, ktoré musia štáty „zohľadniť“ pri posudzovaní žiadosti o vývoznú licenciu. Kritérium 7 sa vzťahuje na „existenciu rizika, že sa v kupujúcej krajine zmení použitie alebo užívateľ vojenskej technológie alebo materiálu, alebo že sa technológia alebo materiál opätovne vyvezú za nežiaducich podmienok,“ ako jeden z faktorov, ktoré by vývozca mal zvážiť. V spoločnej pozícii sa okrem toho uvádza, že vývozca by mal pri posudzovaní rizika odklonenia zvážiť „schopnosť prijímajúcej krajiny uplatňovať účinnú kontrolu vývozu“.

V používateľskej príručke k spoločnej pozícii EÚ, ktorá poskytuje ďalšie, ale nezáväzné pokyny na vykonávanie ustanovení tohto dokumentu, sa vývozcovia vyzývajú, aby zvážili, či sú v prijímajúcej krajine a) „riadenie a bezpečnosť zásob“ „dostatočne zabezpečené (vrátane MOSAIC a IATG)“; a b) či sa vyskytli „známe prípady problémov s únikom zásob“. ([6])

([2]) Rada Európskej únie, závery Rady o prijatí Stratégie EÚ proti nedovoleným strelným zbraniam, ručným a ľahkým zbraniam a ich munícii, Brusel, 19. novembra 2018, 13581/18, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13581-2018-INIT/en/pdf>.

([3]) Európska komisia, oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: akčný plán EÚ na boj proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami na roky 2020 – 2025 (poznámka 30).

([4]) Pozri cieľ č. 7 plánu pre udržateľné riešenie nedovoleného držania a zneužívania ručných a ľahkých zbraní (RĽZ)/strelných zbraní a ich munície na západnom Balkáne do roku 2024 a obchodovania s nimi, Londýn, 10. júla 2018. <https://www.seesac.org/f/docs/publications-salw-control-roadmap/Regional-Roadmap-for-a-sustainable-solution-to-the.pdf>.

([5]) Spoločná pozícia Rady 2008/944/SZBP z 8. decembra 2008, ktorou sa vymedzujú spoločné pravidlá upravujúce kontrolu vývozu vojenskej technológie a materiálu (poznámka 7).

([6]) Rada Európskej únie, Používateľská príručka k spoločnej pozícii Rady 2008/944/SZBP (zmenená rozhodnutím Rady (SZBP) 2019/1560), s. 129.

V používateľskej príručke sa odkazuje na význam účinného riadenia bezpečnosti a zásob nielen v súvislosti s vykonávaním kritéria 7 a posúdením rizika odklonenia, ale aj v súvislosti s uplatňovaním kritérií 1 a 2 spoločnej pozície EÚ, ktoré sa týkajú dodržiavania medzinárodných záväzkov a rešpektovania ľudských práv a medzinárodného humanitárneho práva. Príručka sa predovšetkým zaoberá dodržiavaním noriem stanovených v akčnom pláne OSN vrátane noriem týkajúcich sa riadenia zásob, ktoré sú relevantné pre posúdenie dodržiavania medzinárodných záväzkov zo strany príjemcov podľa kritéria 1. ([7]) V príručke sa ďalej odkazuje na existenciu „primeraných postupov“ pre „riadenie a bezpečnosť zásob, a to aj v prípade nadbytočných zbraní a munície“, a na existenciu problému, pokiaľ ide o „krádež a úniky zo zásob“ v krajine uvedeného koncového používateľa, ako na prvky, ktoré treba zvážiť na posúdenie existencie rizika, že vyvážané zbrane sa môžu použiť v rozpore s ľudskými právami alebo medzinárodným humanitárnym právom podľa kritéria 2. ([8])

Spoločná pozícia EÚ a používateľská príručka poskytujú aj príslušné usmernenia pre výmenu informácií, ktoré sú dôležitou súčasťou systému AAMVS. V článku 4 spoločnej pozície EÚ sa vyžaduje, aby si členské štáty vymieňali informácie o zamietnutiach vývozných licencií a aby konzultovali pri zvažovaní schválenia licencie, ktorá bola „v podstate rovnaká“ ako licencia, ktorú predtým zamietol iný členský štát. Toto ustanovenie sa ďalej posilňuje článkom 7 spoločnej pozície EÚ, v ktorom sa od členských štátov vyžaduje „posilnenie ich spolupráce a podpora ich zbližovania“ v oblasti kontroly vývozu zbraní „výmenou príslušných informácií“ nielen o zamietnutiach, ale aj o politikách vývozu zbraní. V používateľskej príručke sa členské štáty vyzývajú, aby si vymieňali informácie v rámci pracovnej skupiny pre nešírenie a vývoz zbraní (COARM) a tiež prostredníctvom „online systému COARM, alebo – ak sa uplatňuje klasifikácia „Restricted“ – prostredníctvom správ v systéme COREU“. Výmena informácií by sa mala vzťahovať aj na informácie, ktoré môžu byť užitočné pre iné členské štáty, aby sa zabránilo riziku odklonenia. ([9])

Spoločná pozícia EÚ poskytuje jasné prepojenia medzi zavedenou politikou a systémom AAMVS. Prepojenie sa vytvorilo v rozhodnutí Rady (SZBP) 2020/979 a systém AAMVS EÚ bol osobitne navrhnutý na podporu uplatňovania kritéria 7 spoločnej pozície EÚ orgánmi kontroly vývozu tým, že slúži ako technický nástroj, ktorý môže poskytnúť analýzu opatrení v oblasti bezpečnosti a ochrany, ktoré vykonáva potenciálny dovážajúci štát. Použitá metodika je v súlade s usmerneniami používateľskej príručky na posudzovanie úrovne na základe existujúcich medzinárodne uznávaných osvedčených postupov. V článku 4 spoločnej pozície sa stanovuje aj politické odôvodnenie zložky systému AAMVS EÚ týkajúcej sa výmeny informácií.

Rozhodnutie Rady (SZBP) 2021/38 z 15. januára 2021, ktorým sa stanovuje spoločný prístup, pokiaľ ide o prvky osvedčení koncového používateľa v súvislosti s vývozom ručných a ľahkých zbraní a ich munície

Rozhodnutie Rady (SZBP) 2021/38, ktorým sa stanovuje spoločný prístup, pokiaľ ide o prvky osvedčení koncového používateľa v súvislosti s vývozom ručných a ľahkých zbraní a ich munície. ([10]) Rozhodnutie obsahuje dva „nepovinné prvky“, ktoré sú priamo relevantné pre systém AAMVS a ktoré majú štáty zvážiť: c) umožniť overenie zo strany vyvážajúceho štátu na mieste po odoslaní tovaru; d) poskytnúť záruky preukazujúce, že koncový používateľ má kapacity potrebné na bezpečné a zabezpečené riadenie zbraní a munície, a to aj schopnosti bezpečne a zabezpečene riadiť priestory, v ktorých sa bude tovar skladovať.

Systém AAMVS môže zahŕňať metodiku overovania po dodaní s cieľom podporiť overovanie tvrdení uvedených v sebahodnotení na mieste. To by poskytlo ešte vyššiu mieru ubezpečenia.

([7]) Rada Európskej únie, Používateľská príručka k spoločnej pozícii Rady 2008/944/SZBP (zmenená rozhodnutím Rady (SZBP) 2019/1560), s. 24.

([8]) Rada Európskej únie, Používateľská príručka k spoločnej pozícii Rady 2008/944/SZBP (zmenená rozhodnutím Rady (SZBP) 2019/1560), s. 58.

([9]) Rada Európskej únie, Používateľská príručka k spoločnej pozícii Rady 2008/944/SZBP (zmenená rozhodnutím Rady (SZBP) 2019/1560), s. 159.

([10]) Rozhodnutie Rady (SZBP) 2021/38 z 15. januára 2021, ktorým sa stanovuje spoločný prístup, pokiaľ ide o prvky osvedčení koncového používateľa v súvislosti s vývozom ručných a ľahkých zbraní a ich munície, *Úradný vestník Európskej únie*, L14/4, 18. januára 2021. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021D0038&from=SK>.

7. **Stratégia pre komunikáciu a zviditeľnenie**

Od poradného tímu AMAT sa bude vyžadovať prijatie všetkých vhodných opatrení, aby zverejnili, že tento projekt bol financovaný EÚ, v súlade s požiadavkami na komunikáciu a zviditeľnenie vonkajších činností EÚ – 2018, ktoré uverejnila Európska komisia. Podpora zo strany Európskej únie sa uvádza aj v pozvánkach a iných dokumentoch, ktoré sa poskytujú účastníkom jednotlivých podujatí. Poradný tím AMAT zabezpečí, aby bola EÚ podľa možností zastúpená na podujatiach, ktoré sú podporované na základe tohto rozhodnutia.

Konkrétne bude EÚ uznaná za vedúceho projektu na všetkých regionálnych a medzinárodných podujatiach, na ktorých sa bude prezentovať systém AAMVS. Systém AAMVS EÚ by mohol slúžiť ako vynikajúca motivácia pre iné regionálne organizácie, takže AMAT bude podnecovať a podporovať úsilie EÚ o propagáciu tohto nástroja v rôznych prostrediach kontroly zbraní. Zástupcovia EÚ budú vyzvaní, aby poskytli poznámky, a v prezentáciách a reklamách sa bude zobrazovať logo EÚ.